

Instytut Pamięci Narodowej - Kielce

<https://kielce.ipn.gov.pl/kie/aktualnosci/243197,Blaski-i-cienie-II-Rzeczypospolitej-Wielkie-nadzieje-trudne-wybory-sukcesy-i-wyzwania.html>
08.06.2026, 16:40

„Blaski i cienie II Rzeczypospolitej. Wielkie nadzieje, trudne wybory, sukcesy i wyzwania” - dodatek prasowy [pdf]

„Blaski i cienie II Rzeczypospolitej. Wielkie nadzieje, trudne wybory, sukcesy i wyzwania” - to tytuł dodatku, przygotowanego we współpracy z Delegaturą Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach, który ukazał się 14 maja 2026 r. w papierowym wydaniu dziennika „Echo Dnia Świętokrzyskie”.

14.05.2026

[Bolesław Orliński II Rzeczpospolita \(II RP\) Józef Piłsudski](#)

Zamieszczone artykuły koncentrują się wokół losów Polski, która odbudowywała swoje struktury po 123 latach podziału między zaborcami.

Jak zauważa w słowie wstępnym dr Robert Piwko, naczelnik kieleckiej delegatury IPN:

historia międzywojennej Polski niezmiennie fascynuje badaczy dziejów najnowszych, publicystów i miłośników historii. Mimo mnogości książek ukazujących jej dzieje, wciąż pozostaje interesująca, do końca nieodkryta. Decydują o tym zapewne: intensywność, mnogość i dynamika procesów towarzyszących jej genezie, trwaniu i końcu. To z nich wyłaniają się blaski i cienie, podnoszone przy okazji dyskusji na temat obrazu Polski, wymarzonej i wywalczonej w 1918 r.

O tych blaskach i cieniach mówi prof. Patryk Pleskot - naczelnik Oddziałowego Biura Badań Historycznych IPN w Warszawie w wywiadzie z red. Pauliną Baran z „Echa Dnia”, a także piszą: prof. dr hab. Grzegorz Nowik - zastępca dyrektora ds. naukowych Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku, dr Jan Główka - kielecki historyk oraz dr Marzena Grosicka i Jakub Mularczyk - z kieleckiej delegatury IPN.

W tym numerze jest także słowo Artura Brzozowskiego - dyrektora Publicznej Szkoły Podstawowej w Głazowie, która od 2 maja nosi imię płk Władysława Beliny-Prażmowskiego.

[„Blaski i cienie II Rzeczypospolitej. Wielkie nadzieje, trudne wybory, sukcesy i wyzwania” - dodatek prasowy \(pdf, 970.87 KB\)](#)

BLASKI I CIENIE II RZECZYPOSPOLITEJ

WIELKIE NADZIEJE - TRUDNE WYBORY - SUKCESY I WYZWANIA

BEZPŁATNY DODATEK PRZYGOTOWANY WE WSPÓŁPRACY Z DELEGATURĄ INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ W KIELCACH

14/05/2026

NIEPODLEGŁA.... WYMARZONA I WYWALCZONA OJCZYZNA

DR ROBERT PIWKO
ruchaczka delegatury
Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach

Historia międzywojennej Polski niezmiennie fascynuje badaczy dziejów najnowszych, publicystów i miłośników historii. Mimo mnogości książek ukazujących jej dzieje, wciąż pozostaje interesu-

jąca, do końca nieodkryta. Decydują o tym zapewne: intensywność, mnogość i dynamika procesów towarzyszących jej genezie, trwaniu i końcu. To z nich wyłaniają się blaski i cienie, podnoszone przy okazji dyskusji na temat obrazu Polski, wymarzonej i wywalczonej w 1918 r.

„Gdyby nie zwycięstwo warszawskie nad Niemnem, zostałaby Polska w 1920 r. którąś z rządu republiką sowiecką. Nie byłoby Polski dwudziestolecia i jej osiągnięć”. Trudno nie zgodzić się z opinią prof. Janusza Pajewskiego. Ocalenie niepodległości stało się jednym z kamieni węgielnych młodego państwa. Prof. Marek Komat idzie krok dalej. Wskazuje, że największymi osiągnięciami naszych Przodków były - najpierw samo odzyskanie niepodległości, później - wspomniane już ocalenie a następnie skuteczne przeprowadzenie działań, mających na celu zjednoczenie dzielnic zaborowych w jedno państwo.

Marzenie o własnym kraju mogło się spełnić dzięki korzystnej sytuacji międzynarodowej oraz aktywności ówczesnych Polaków. Jednym z symboli idealów i ofiarności, towarzyszących początkom Polski, pozostaje postać płk. Władysława Beliny-Prażmowskiego. Młodzieńca, który na „jedno słowo” Józefa Piłsudskiego porzucił prestiżowe studia, by powrócić do Krakowa. Cel był jeden - służba na rzecz tak odległej jeszcze Niepodległej. To właśnie dzięki nim Polska została wywalczona i obroniona. Blask tych osiągnięć jednoczył, umacniał oraz wychował kolejne pokolenia Polaków.

Nieco mniej znanym bohaterem, który rozświetlił imię młodej Polski w połowie dekady lat dwudziestych XX w., był Bolesław Orliński. W 1926 r. wraz ze swoim mechanikiem dokonał imponującego przelotu na trasie Warszawa - Tokio - Warszawa. Osiągnięcie to po dziś dzień stanowi świadectwo odwagi oraz wyjątkowych umiejętności i szlachetnych ambicji

ówczesnych Polaków. W setną rocznicę lotu, w Kielcach zostanie zaprezentowana elementarna wystawa biograficzna poświęcona pilotowi. To kolejny głos Delegatury IPN w Kielcach promujący wystawy jako ciekawą formę, wspomagającą proces nauki i poznawania historii.

Wernisaż wystawy zaplanowano na 16 maja podczas Nocy Muzeów, wydarzenia organizowanego w siedzibie Delegatury Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach przy Al. Na Stadion 1. Miłośników historii i lotnictwa zapraszamy w godzinach od 17:00 do 23:30.

Tegoroczna edycja Nocy oraz odawany w Państwa ręce dodatek prasowy poświęcone są II Rzeczypospolitej. Wszak w 2026 przypadają setne rocznice niektórych z jej blasków i jednego z największych jej cieni. Numer otwiera rozmowa z prof. Patrykiem Pleskotem na temat zawartości książki „II RP: cienie i blaski. Szkice do bilansu z perspektywy stulecia”. To publikacja wydana nakładem Wy-

dawnictwa Instytutu Pamięci Narodowej w 2023 r., wciąż warta przypomnienia.

Na kolejnych stronach swoimi ustaleniami oraz rozważaniami podzielili się historycy, badający i popularyzujący dzieje II Rzeczypospolitej. Obszerną syntezę, autorski bilans osiągnięć i porażek przygotował prof. Grzegorz Nowik - niewątpliwy autoritet i znawca tematyki międzywojennej Polski. Szkic poświęcony Centralnemu Okręgowi Przemysłowemu opracował dr Jan Głowka, natomiast tekst o procesie brzeskim - wydarzeniu jednoznacznie kwalifikowanym dziś jako błąd polityczny i nadużycie władzy przez obóz sanacyjny - przygotowała dr Marzena Grosicka. Całość zamyka artykuł o Bolesławie Orlińskim autorstwa Jakuba Mularczyka, który jest również twórcą poświęconej mu wystawy biograficznej.

Życzę interesującej lektury oraz refleksji nad uniwersalną mądrością historii, która niezmiennie uczy nas - tak zachętą jak i przestrogą.

„Blaski i cienie II Rzeczypospolitej. Wielkie nadzieje, trudne wybory, sukcesy i wyzwania” - dodatek prasowy

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kielce

Kielce

II Rzeczpospolita

Do pobrania